

ಕೊನಾರ್ಕ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯ

ಒಡಿಸಾ ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ದೇವಾಲಯ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಕೊನಾರ್ಕ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯವು ಯುನೆಸ್ಕೋದಿಂದ 'ವಿಶ್ವ ಪಾರಂಪರಿಕ ತಾಣ' ಎಂದು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಕೊನಾರ್ಕ್ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ರಥದ (ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಚಕ್ರಗಳ ರಥ) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗ ವಂಶದ ದೊರೆ ಮೂರನೇ ನರಸಿಂಹನ ಆಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ದೇಗುಲದೊಳಗೆ ಸೂರ್ಯದೇವ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ ನೆಲಸಿದ್ದಾನೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಗೆ ಈ ದೇಗುಲ ನೀಡಿದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ, 10 ರೂಪಾಯಿ ನೋಟಿನ ಮೇಲೆ ಆರ್‌ಬಿಐ ದೇಗುಲದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದೆ.

—ಶಶಿರೇಖಾ ನಾಗೇಂದ್ರ, ತುಮಕೂರು

ಕುಂತಿ ಹೊಳೆಯೂ, ರಾಮ ದೇಗುಲವೂ...

ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ವನವಾಸದ ವೇಳೆ ಹಲವಾರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು ಎನ್ನುವ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಜನಪದರು

ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಕುರುಹುಗಳ ಪೈಕಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಡೂರಿನ 'ಕುಂತಿ ಹೊಳೆ'ಯೂ ಒಂದು. ಪಾಂಡವರು ತಂಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳವೇ ಈ ಪವಿತ್ರ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕುಂತಿ ಹೊಳೆ. ಮಹಾಭಾರತದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ವನವಾಸಕ್ಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಕುಂತಿಯು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ್ದು, ಈ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ 'ಕುಂತಿ ಹೊಳೆ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದು ಐತಿಹ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ವೇದಾವತಿ ನದಿಯು ಎರಡು ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಮನ ದೇಗುಲವು ಇದೆ. ಈ ಕುಂತಿ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ದೇವ-ದೇವತೆಗಳ ಅಭ್ಯಂಜನ, ಅಭಿಷೇಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಐತಿಹ್ಯ. ಹೊಳೆಗೆ ಬಂದು ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಒಳಿತಾಗುವುದು ಎಂಬುದು ಈ ಭಾಗದ ಜನರ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಹೌದು.

—ಚಾಂದಿನಿ ಆರ್., ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು

ಕಾಡುಕಾಯಿಗಳ ವೈಜಯಂತಿ ಮಾಲೆ

ಕರಾವಳಿಯ ನನ್ನೂರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧಿಕರೊಬ್ಬರು ಹೆಸರೇ ತಿಳಿಯದ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ಕಾಯಿಹಣ್ಣುಗಳು ಒಣಗಿದ ನಂತರ ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಣ್ಣದ ಲೇಪನ ನೀಡಿ ಆಕರ್ಷಕ ಹಾರಗಳನ್ನಾಗಿ ಪೋಣಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ತೋಟವನ್ನು ಮದುವಣಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಗಿಡ ಮತ್ತು ಹಾರದ ಫೋಟೊ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸಿ ಗೂಗಲ್‌ಗೆ ಇತ್ತಾಳೆ ಅದು ವೈಜಯಂತಿ ಮಾಲೆಯೆಂಬ ನಿಜದ ಅರಿವಾಯಿತು. 'ಕೊಯಿಕ್, ಲಾಕ್ರಿಮಜೋಬಿ' ಎಂಬ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಈ ಸಸ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ನಡುವೆ ತೂತುಳ್ಳ ಬೀಜ, ಬೂದು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಮಣಿಗಳಂತಹ ಇದರ ಬಲಿತ ಒಣಗಿದ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹತ್ವವಿದ್ದು ಕುಂಡಲಿ ದೋಷವಿರುವವರು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಲೆ ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ದೋಷ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವುದೆಂದು ನಂಬಲಾಗುತ್ತದೆ.

—ರಮಣ್ ಶೆಟ್ಟಿ ರೆಂಜಾಳ್, ಮುಂಬೈ

